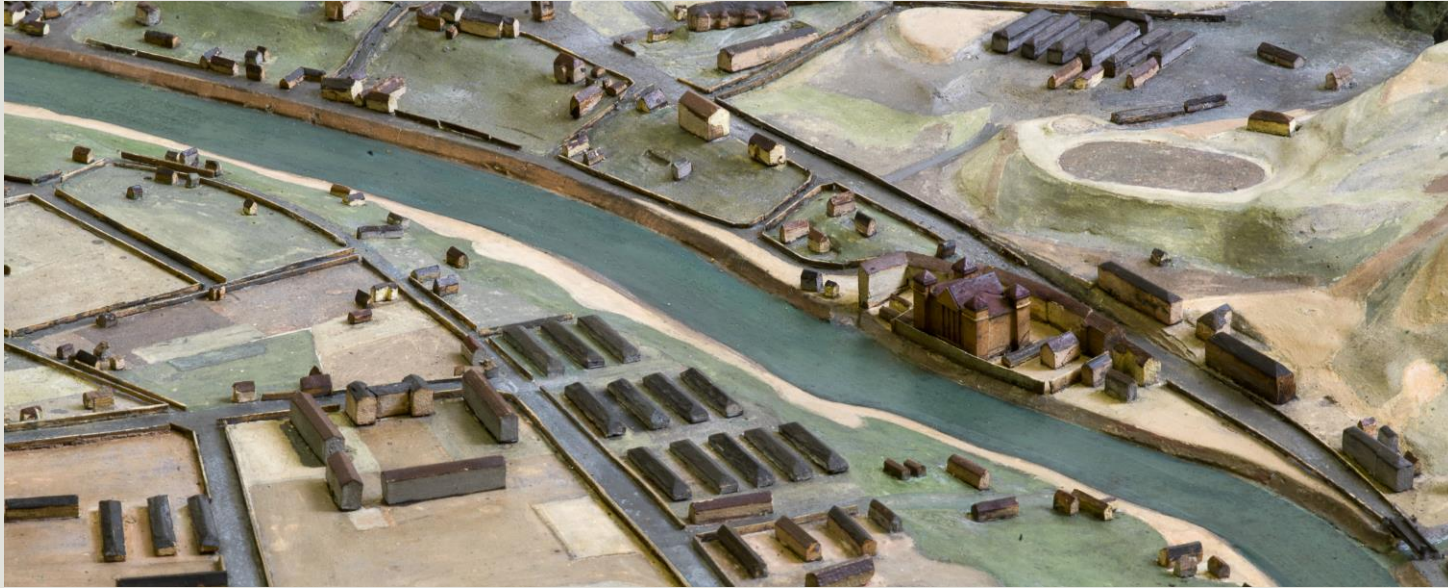

Vilniaus Gaono
žydų istorijos
muziejaus
kolekcijos

Ritualiniai objektai ir kiti daiktai

Muziejaus Daiktinių eksponatų rinkinyje saugoma ritualinių objektų, buities daiktų. Iškiliausi muziejaus eksponatai – karų peripetijas išgyvenę Vilniaus Didžiosios sinagogos interjero objektai: kartušas su Dešimčia Dievo Įsakymų, aron kodešo durys ir kantoriaus piupitro (omedo) fragmentas, taip pat nuo 2011 m. vykdant sinagogos mokslinius tyrimus ir archeologinius kasinėjimus rasti radiniai. Įsimintini ir getuose sukurti objektai bei getuose uždarytų žmonių asmeniniai daiktai.

Plastinis Vilniaus planas

Archeologinių
radinių
kolekcija

ארכיון שטיינברג-אזר
צערנאוי

Handwritten text in Yiddish script, likely a list or index of documents, including names like "הרב" (the rabbi) and "הרב" (the rabbi).

Spaudiniai ir rankraščiai

Muziejaus Raštijos ir Dokumentų rinkiniuose saugoma įvairaus pobūdžio spaudinių ir rankraščių – Toros ritinių arba jų fragmentų, Romų spaustuvės produkcijos (Talmudų, maldynų), įvairių įvykių aprašymų ir laiškų jidiš, hebrajų, lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis. Didelę iškilių muziejuje saugomų dokumentų dalį sudaro unikalūs Holokausto rankraščiai: getų kalinių dienoraščiai, asmens pažymėjimai, getų, ypač Vilniaus, kalinių kūryba.

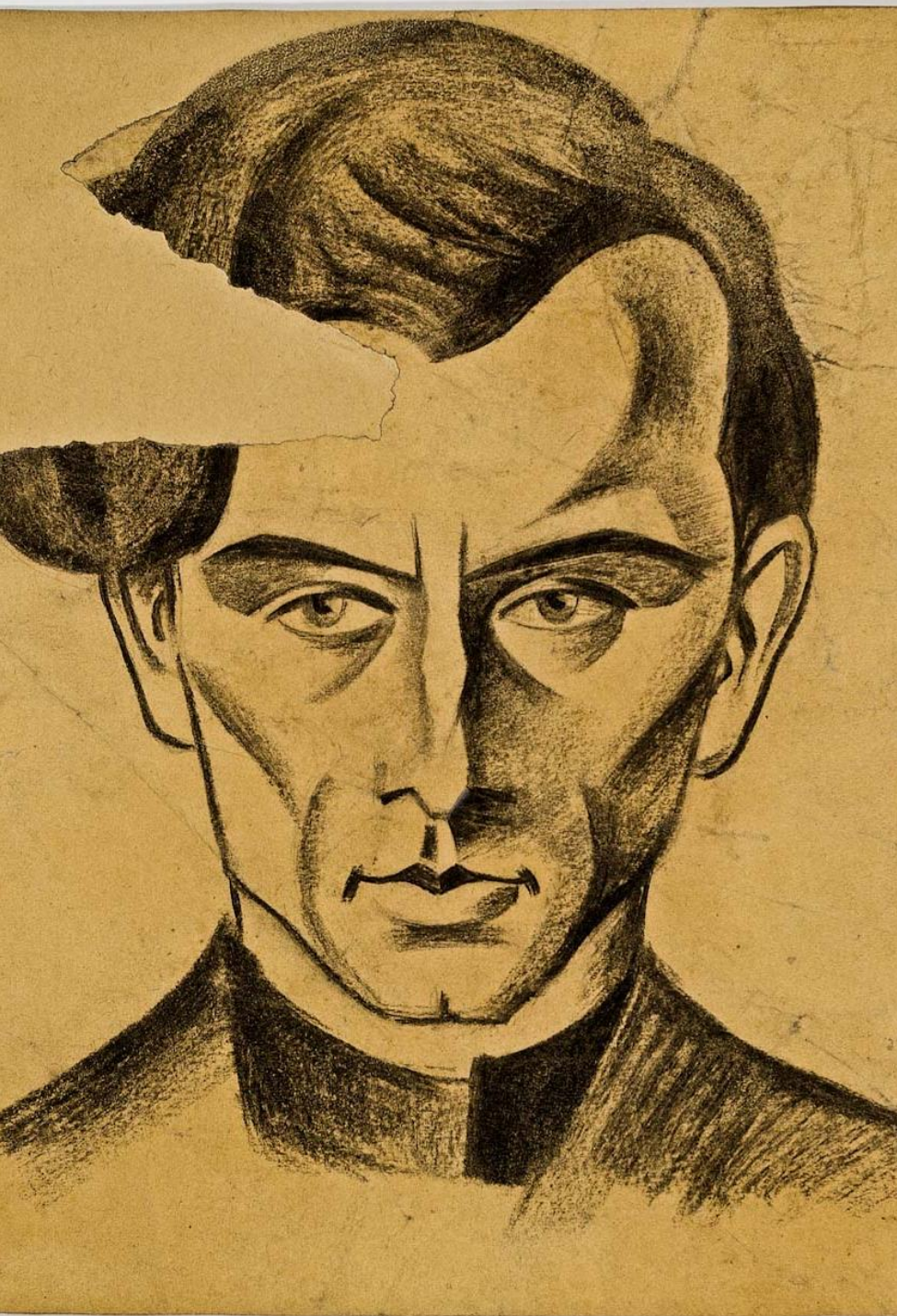
Fotografija

Muziejaus Fotografijų, Negatyvų ir Atvirukų rinkiniuose saugoma per 6000 eksponatų. Unikalūs Juozo Daubaro daryti stiklo negatyvai, vaizduojantys Vabalninko gyventojus. Jų pagrindu muziejus išleido atskirą albumą *Jie gyveno Vabalninke*. Fotografijų rinkinio vertingiausias nuotraukos, rastos Vilniaus ir Kauno geto teritorijose. Rinkinyje yra senų portretinių fotografijų su žydų fotografų ir jų fotoateljė spaudais, taip pat fotografijų su tarpukario Vilniuje nuo 1919 m. veikusios Žydų istorijos ir etnografijos draugijos spaudais, bei pokarinio 1944–1949 m. veikusio Žydų muziejaus Vilniuje spaudais. Po pasaulį išsibarstę Lietuvos žydų vaikaičiai kasmet muziejui padovanoja senų fotografijų iš asmeninių archyvų.

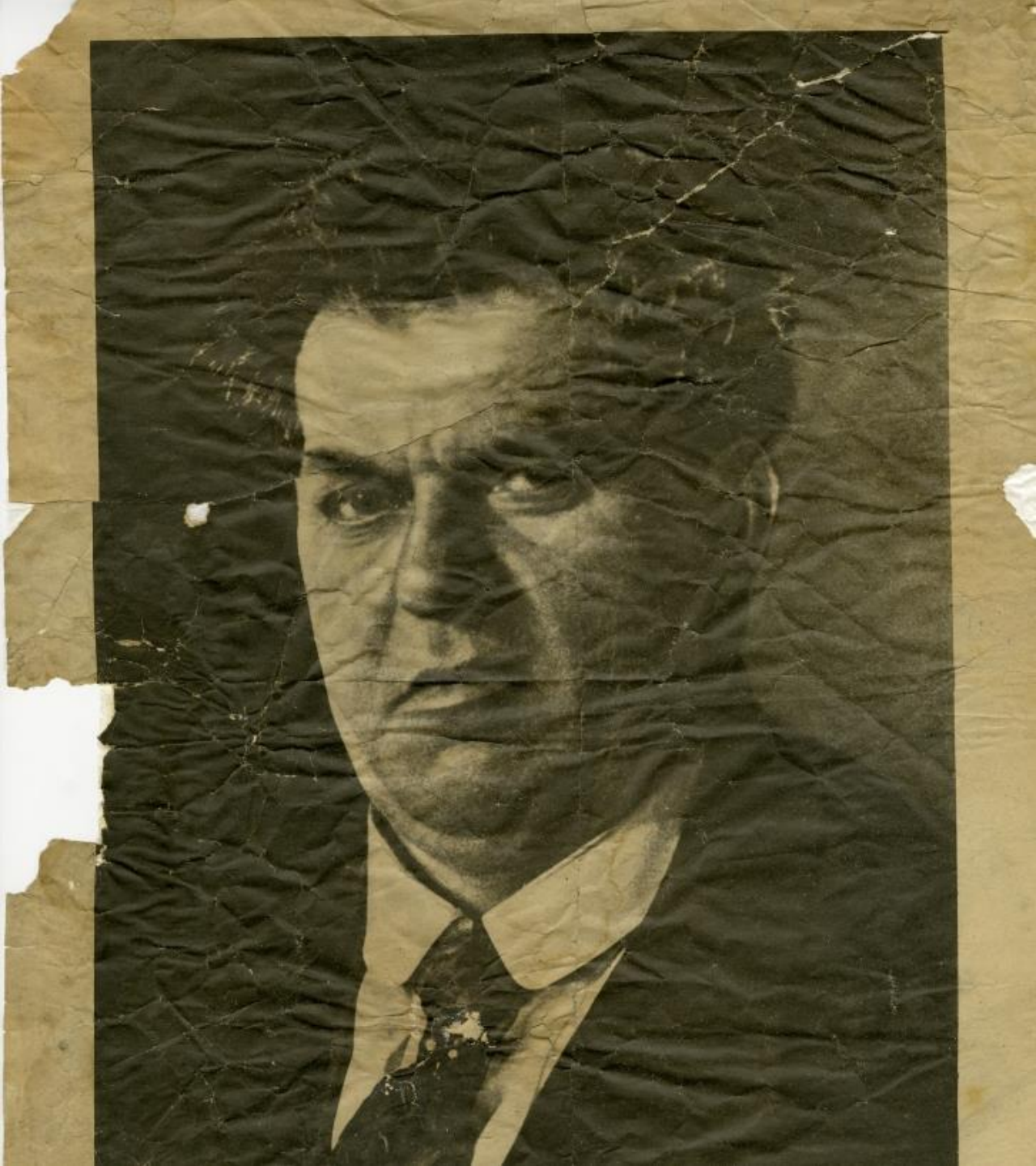
Tapyba

Muziejaus Vaizduojamojo meno rinkinyje yra saugoma apie 2000 meno kūrinių, iš jų virš 600 tapybos darbų. Ypač unikalūs yra Emanuelio Mane-Kaco, Isajaus Kulvianskio, Zalės Bekerio, Černės Percikovičiūtės ir kitų prieškarinio dailininkų darbai, kurie išliko Antrojo pasaulinio karo metais paslėpti slėptuvėse. Šiandien muziejuje didžiausios yra Samuelio Bako, Rafaelio Chvoleso ir Jehošuos Kovarskio tapybos darbų kolekcijos. Visas jas muziejus gavo dovanų arba iš pačių dailininkų, arba jų giminaičių.

Grafika, piešiniai ir akvarelės

Apie 1100 akvarelių, piešinių ir litografijų yra saugoma muziejaus Vaizduojamosios dailės skyriuje. Dalį prieškario autorių Rachelės Suckever, Benciono Michtomo, Samuelio Bako ir kitų dailininkų kūrinių pavyko išsaugoti malinose. Ypatingą istoriją pasakoja žydų bendruomenės knyga Pinkas su gete pieštais aštuonmečio S. Bako piešiniais. Reikšminga virš 40 darbų B. Michtomo piešinių ir akvarelių kolekcija. Vertingas Žako Lipšico, Cornelios Gurlitt ir Rhonos Gorvy kūrinių kolekcijas muziejui padovanojo autorių giminaičiai ir mecenatai.

Papildomas fondas

VIRTUALIOS PARODOS

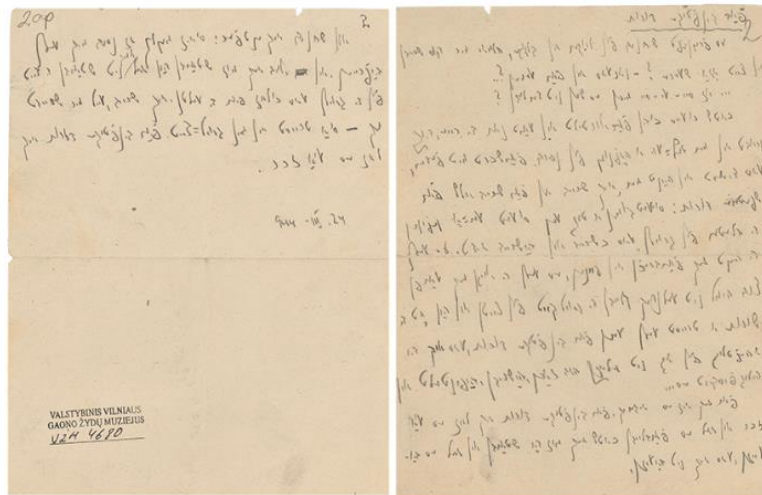
EKSPONATŲ IR JŲ ATVAIZDŲ
NAUDOJIMAS

PRADŽIA > KOLEKCIJOS > VIRTUALIOS PARODOS > VILNIAUS GETAS

VILNIAUS GETAS

Paroda skirta Vilniaus geto kaliniams ir visoms Holokausto aukoms atminti

Kaip išvengti klaidų žydu istorijos projektuose?

עטיל - Litė.
Kas jį?

Kultūros paveldo
departamentas

Nepaklusnus raidynas

רעדנעל עלאַ ײא מכילע־םולש

ŠALOM VISUOS KRAŠTUOS

visą mėnesį nuo rugsėjo 16^{d.}

www.zydukulturosdienos.lt

Į ką galima
kreiptis
konsultacijų
kalbos
klausimais?

SUKKOS

Sukkot – rudens šventė, skirta paminėti žydų klajones po dykumą po išėjimo iš Egipto. Šios šventės dienomis privalu gyventi palapinėse. Palapinių šventė.

VILL NOR

Jidiš k. „Jeit tik tu nori...“

Vil nor Goen – jei norėsi, ir tu tapsi Genijum.

Jidiš ir hebrajų kalbų terminų transkribavimas

Hebrajų ir jidiš kalbų perrašos lotyniškais ir lietuviškais rašmenimis taisyklės

2018-10-16, svetimvardžiai

2018 m. spalio 4 d. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos posėdyje dr. Lara Lempertienė ir VU doc. dr. Aušrelė Kristina Pažėraitė pristatė darbo grupės parengtas perrašos taisykles:

- [Hebrajų kalbos perrašos lotyniškais ir lietuviškais rašmenimis taisyklės](#) (parengė Aušrelė Pažėraitė), PDF, 368 KB.
- [Jidiš kalbos perrašos lotyniškais ir lietuviškais rašmenimis taisyklės](#) (parengė Akvilė Grigoravičiūtė), PDF, 351 KB.

Hebrajų kalbos pasiūlyta trejopa perraša: tiksli perraša (lotynizacija), supaprastinta tarptautinė perraša, lietuviška supaprastinta fonetinė perraša. Siekiant perteikti kuo autentiškesni skambėjimą gali būti naudojami skirtingai kai kuriu raidžių ir balsių perrašos

Hebrajų ir jidiš kalbų perraša

Klaidos iš
neteisingų
eksponatų
aprašų

Vilna, Poland, A theater production of "The Golem from Prague" in the ghetto.

 Submit Additions/Corrections

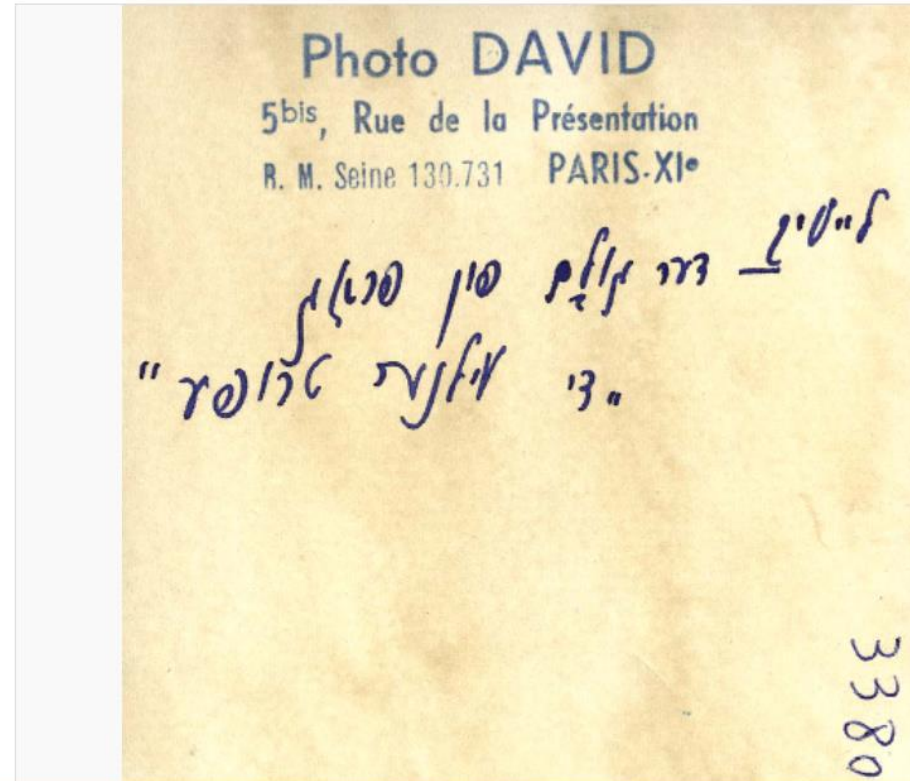
Item ID	75732
Archival Signature	3380/106
Name of Submitter	Borowicz Collection
Credit	Yad Vashem
Place	Vilna, Wilno, Wilno, Poland
Date of Accession	09/10/1991
Material Type	Photograph
Subjects	Cultural life, Theater, Ghettos

Vilna, Poland, A theater production of "The Golem from Prague" in the ghetto.

 Submit Additions/Corrections

Item ID	75732
Archival Signature	3380/106
Name of Submitter	Borowicz Collection
Credit	Yad Vashem
Place	Vilna,Wilno,Wilno,Poland
Date of Accession	09/10/1991
Material Type	Photograph
Subjects	Cultural life, Theater, Ghettos

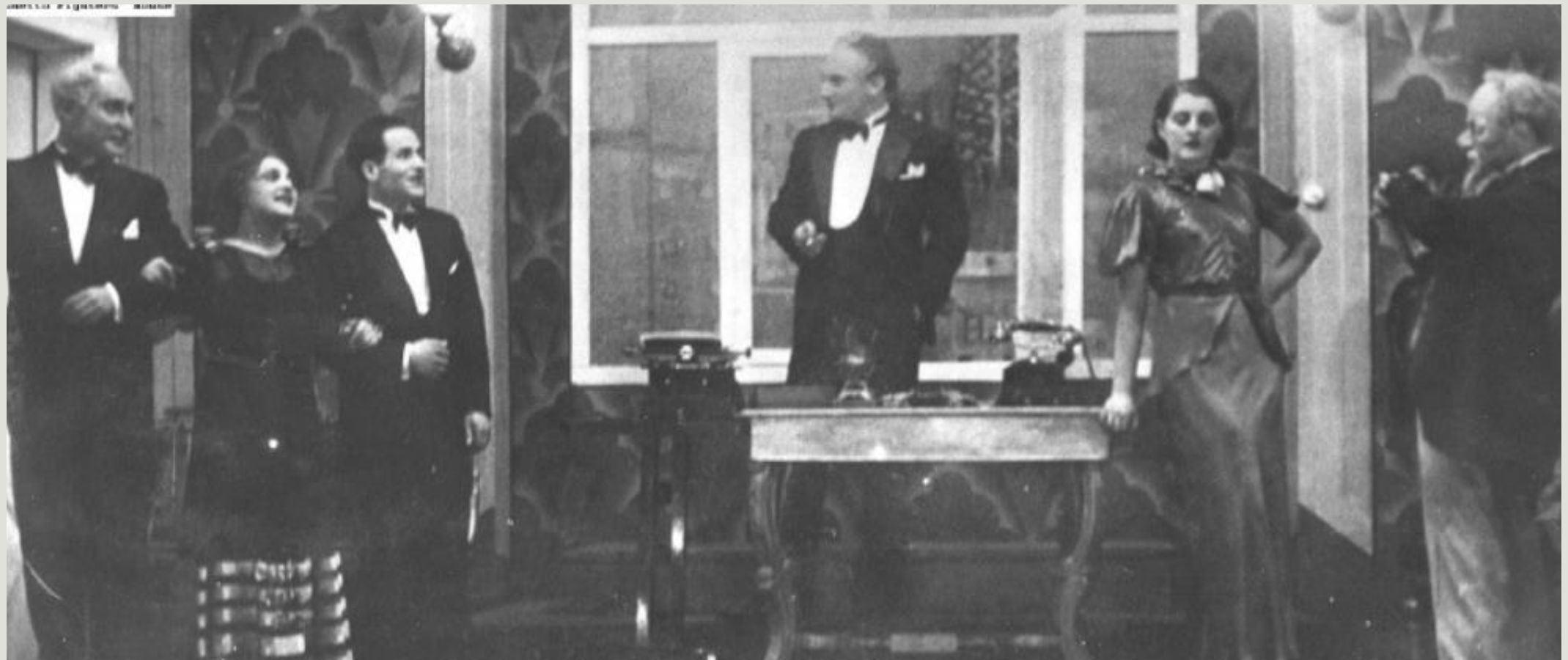
Vilna, Poland, Exterior of an unidentified building.

Submit Additions/Corrections

Item ID	58524
Related Collection	Yad Vashem's original photo collection was composed of photos taken out of files during the organization of the archives.
Archival Signature	225BO4
Credit	Yad Vashem
Place	Vilna,Wilno,Wilno,Poland
Material Type	Photograph
Subjects	Buildings, Snow

Neatpažinti objektai

Content Language English

[Main](#)

[Additional Items](#)

[Key Words](#)

[← Previous](#) [Next →](#)

Catalog No.	6710	⋮	📄
Brief Description	A theater performance in the Vilnius (Vilna) ghetto.	⋮	📄
Registry No.	35445p	⋮	📄
Donor	Turkow Jonas	⋮	📄
Period	During World War II	⋮	📄
גודל	13x18	⋮	📄
Url1	אוסף יונס טורקוב	⋮	📄
databank	Photo Archive	⋮	📄

A theater performance in the Vilnius (Vilna) ghetto. In the photo: Shabtai Bliacher (on the right), Genia - Gitl Sapiro (second from the right), Jonas Turkow (third from the right), A. Lerman (third from the left), **Diana** Blumenfeld (second from the left), and Jaques Szeftel (on the left).

Note:

The play was "Kariere, dos Kirchen Mayzl" [Yiddish: the Churchmouse], Ladislaus Fodor's comedy translated into Yiddish by **Diana** Blumenfeld.

הצגת תיאטרון בגטו וילנה.

Content Language English ▼

[Main](#)

[Additional Items](#)

[Key Words](#)

[← Previous](#)

Catalog No.	6470	⋮	📄
Brief Description	The actress Diana Blumenfeld performing in her last role in the Warsaw ghetto.	⋮	📄
Registry No.	35413P	⋮	📄
Donor	Turkow Jonas	⋮	📄
Period	During World War II	⋮	📄
גודל	9X13	⋮	📄
databank	Photo Archive	⋮	📄

The actress **Diana** Blumenfeld performing in her last role in the Warsaw (Warszawa) ghetto.

Blumenfeld was cast in the comedy, "The Road to Happiness," which was scheduled to open on July 23, 1942 -- but was cancelled due to the Great Aktion (mass roundup) for deportations to Treblinka.

שחקנית התיאטרון דיאנה בלומנפלד
בתפקידה האחרון בגטו ורשה

Patalpų priklausymą žydiškai kultūrai nuo pat įėjimo į vidų ženklino nedidukas mezuzos konteineris, kuriame saugomas pergamento lapelis su rankraštine ištrauka iš Toros. Interjere rastume ritualinių daiktų, susijusių su Šabato šventimo ceremonija. **Išskirtinė reikšmė šeimos gyvenamojoje patalpoje skiriama šabatiniams šviestuvams (judenštern) ir žvakidėms. Per visą darbo savaitę lempa kabėdavo aukštai prie lubų, virš valgomojo stalo, pasitinkant Šabatą ar šventę, ji kasdien, palaipsniui, nuleidžiama žemyn.“ Pasak menotyrininkės, žydų namuose tarpukariu buvo galima išvysti Šabato lempų ir žvakidžių, kidušo taurių, bsamim vadinamų kvapų dėžučių, pynučių – chalų uždangalų ir t.t. Greta ritualinių daiktų, anot jos, pagarbioje vietoje buvo laikoma septynšakė žvakidė menora ir Chanukos šventei skirta aštuonšakė žvakidė – chanukija. Interjere taip pat gausu įvairios rankų darbo ir fabrikinės tekstilės – gobelenų su Šventraščio siužetais, puošnių pagalvių, kutais kantuočių staltiesių.**

Skaitykite daugiau: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/istorija/kai-prabyla-daiktai-ir-knygos-zydiskoji-kultura-lietuvoje-582-1325506?copied>

„Gobelenuose ir paveikslėliuose vaizduojamos nesunkiai atpažįstamos biblinės scenos: Kūdikielio Mozės atradimas Nilo upėje, Akedaho scena (Abraomas pasirengęs paaukoti savo sūnų Izaoką Dievui), Mozė vedantis žydų tautą iš Egipto, atsivėręs takas per Raudonąją jūrą, Mozė ant Sinajaus kalno ir t. t. Sienas taip pat puošdavo Jeruzalės peizažai, gamtos vaizdai, žinomų paveikslų reprodukcijos, rabinų portretai“, – sakė dr. L.Preišegalavičienė. 15min kalbintos menotyrininkės teigimu, sakralinę, mistinę ir apsauginę prasmę įkūnijo ant sienų kabinami spalvingi, meniški popieriaus karpiniai: mizrachai (hebr. Rytai), **ketubahai** (hebr. santuokos sutartis) ir kiti tradiciniai karpiniai su Šventraščio tekstais ar ištraukomis iš Psalmyno. Be to, pasak dr. L.Preišegalavičienės, naudoti ir nedideli, dekoratyvūs karpiniai, kuriuose – ne religiniai tekstai, o tradicinio žydų meno simboliai, pavyzdžiui, dvigalviai ereliai, liūtai, augaliniai motyvai.

Skaitykite daugiau: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/istorija/kai-prabyla-daiktai-ir-knygos-zydiskoji-kultura-lietuvoje-582-1325506?copied>

KETUBA - KETUBAH

Lietuvos žydų virtuvė: įdarytas
karpis, kugelis ir madingieji
beigeliai. Autentiškos „challah“
receptas

CHALA - CHALLAH

LIETUVOS ŽYDAI
=
LITVAKAI?

2015-10-21

Trečiadienis, spalio 21 d. (Tel Avivas). Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Tel Avive atidarė pirmąjį istorijoje Izraelio litvakų forumą. Kreipdamasi į šaknų **Lietuvoje turinčius žydus ir jų palikuonis, Prezidentė pabrėžė ypatingą litvakų indėlį kuriant Lietuvos** ryšius su pasauliu ir pakvietė puoselėti tai, kas jungia lietuvių ir žydų tautas.

Maršrutas automobiliu žydiškąjį paveldą tyrinėjant

PO ŠTETLUS LIETUVOJE:

RATU PER DIDŽIAUSIUS MIESTUS

VILNIUS - ŽIEŽMARIAI - KAIŠIADORYS - KAUNAS - JONAVA - UKMERGĖ

[Kauno diena](#) > [Klaipėda](#) / [Miesto pulsas](#) / [Prasideda žydų Velykos: kokios šventinės tradicijos?](#)

Prasideda žydų Velykos: kokios šventinės tradicijos?

2021-03-27 12:00:00 | [Asta Dykoviėnė](#)

 Spausdinti Teksto dydis:

DELFI Miestai > Telšiai

Restauruotas Telšių ješibotas: jau laukia naujakurių

www.DELFI.lt
2020 m. rugpjūčio 31 d. 17:27

⁷ Chederas – privati (mokama) arba bendruomeninė (nemokama) žydų berniukų pradinė religinė mokykla, kuri dažniausiai buvo steigiama mokytojo namuose. Bendruomeniniai chederai dar vadinti talmud-toromis.

⁵ Bachūras (*hebr.* jaunuolis) – *Senajame Testamente* šis žodis pirmiausiai apibūdino subrendusį, bet dar nevedusį vyrą; vėlesniais laikais bachūrais kartais vadinti ir vedę jauni vyrai. Nuo XIV a. atsiradę nauji žodžiai „bachurim“ ir „ješiva bachurim“ reiškė klajojusius ir *Talmudą* studijavusius jaunuolius.

Tiesą pasakius, pamokos klausymas nebuvo privalomas dalykas. Paskaitą mokiniai laikydavo laisviausiu dienos metu, kurį kiekvienas praleisdavo pagal savo poreikius. Pagrindinė mokinio pareiga buvo vieno ar kito Talmudo traktato „zubrinimas“ po 12 valandų per parą, nuolat stebint mokyklos patalpose buvusiam ir akylai mokinius sekusiam mokytojui. Paprastai vieną Talmudo ritinį duodavo dviem mokiniams, kuriuos vadindavo „draugais“ ir kurie įsipareigodavo semestrą sėdėti kartu, balsu ir ritmiškai kalti tą traktatą, nors jame jie visai nieko nesuprasdavo.

ŽYDŲ KULTŪROS RELIKTAI MARIJAMPOLĖJE

Buvusi žydų sinagoga HAKHNASAT ORHIM SINAGOGA (dab. P. Butlerienės gatvėje Nr. 5) veikė iki II-ojo pasaulinio karo Sovietmečiu buvo suniokota tiek pastato išorė, tiek vidus. Rekonstruota 1985 m. – pirminis vaizdas atstatytas gana tiksliai. Viduje nieko autentiško nėra išlikę.

Žydų kultūrinis-religinis centras (dab. Kauno g. ir Vilkaviškio g. sankirtoje) – tai **Beit Midrašas** (čia buvo studijuojama tora, skaitomas koranas), **Didžioji sinagoga** ir keletas mažesnių statinių kompleksas. Kompleksas išliko ir per II-ąjį pasaulinį karą, ir pokaryje, bet apie 1957 metus, kilus gaisrui, Didžiosios sinagogos liko tik rūšys, *Beit Midrašas* buvo kažkiek perstatytas, jo paskirtis – gamybinė.

KLAIPĖDOS ŽYDŲ BENDRUOMENĖS SINAGOGA IR BUVUSIOS ŽYDŲ KAPINĖS

VERTA PAMATYTI:

Klaipėdos žydų bendruomenės sinagoga – unikalus pavyzdys kaip po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. atsikuria ir savo veiklą organizuoja mažos Lietuvos žydų bendruomenės.

genocidas, holokaustas, Holokaustas „Genocidas“ ar „holokaustas“?

Abu žodžiai teikiami „Tarptautinių žodžių žodyne“ (Vilnius: Alma littera, 2001, 2013), abu galimi vartoti:

- **genocidas** [gr. *genos* – giminė, gentis + lot. *caedo* – žudau] – „ištisu gyventojų grupių naikinimas dėl jų rasės, tautybės arba religijos“;
- **holokaustas** [lot. *holocaustum* – visa sudeginta (auka)] – „genocidas, žmonių naikinimas, masinės žudynės, ypač hitlerininkų sumanytas ir vykdytas Europos žydų persekiojimas ir naikinimas per II pasaulinį karą“.

I „Dabartinės lietuvių kalbos žodyną“ (žr. dz.lki.lt) žodis **holokaustas** nėra įtrauktas, tačiau yra rengiamo „Bendrinės lietuvių kalbos žodyno“ antraštyne (žr. bkz.lki.lt/antrastynas) ir iš čia teikiamas „Dabartinės lietuvių kalbos žodyno“ 7-ojo leidimo papildymuose (2012, p):

Vilnius

Discover Jewish Life in Vilnius

  00:00 00:46

Paminklas daktarui Cemachui Šabadui

Pasirinkti kalbą
Lietuvių ▾

Paminklas Daktarui Cemachui Šabadui

 Dysnos g.
Vilnius

2007 m. buvo pastatytas paminklas Dr. Šabadui atminti. Paminklas stovi priešais jo įkurtą vaikų sanatoriją. Dėl jo įsipareigojimo sergantiems vaikams ir noro jiems padėti, prie paminklo užrašyta: „Daktaras Cemachas Šabadas – puikus vaikų draugas“.

Vietovardžiai

Early Life: Gaining Awareness in the Countryside

Anna Rozental, née Heller, was born on October 14, 1872, in **Volkovisk (Vilkaviskis, 62 km SW of Kaunas)** in the province of Grodno. Her family was one of the wealthiest and most respected in the city. Her grandmother was a successful businesswoman and hotel owner, and her father, like many other relatives, was in the lumber business. Anna and her siblings and half-siblings (her mother was her father's second wife) had a sheltered childhood. They were instructed at home by private tutors, including the later co-founder of the Bund, Vladimir Kossovski (1867–1941). At the age of six, however, after her father's bankruptcy, she and her parents and sisters had to leave Volkovisk. From then on they lived in the country on an estate which they leased. The young Anna went through a phase of enthusiastic piety, which was however soon replaced by a love of literature, in particular the Russian classics. As a girl, like many of her contemporaries, she already dreamed of learning a profession and becoming independent. She also developed an early awareness of the hardship and suffering of the day laborers and peasants she saw around her.

VILKEVISHIK/VOLKEVISHIK - VOLKOVISHIK

PABAIGAI

Pasitikrinti

Pasitarti

Klausti, klausti ir dar kartą
klausti

Ačiū už dėmesį!

Saulė Valiūnaitė

saule.valiunaite@gmail.com